

EDİTÖRLERDEN

EDITOR'S LETTER / VON DEN EDITOREN

Alevilik-Bektaşılık Araştırmaları Dergisi 2018 / Yaz 17. sayısı ile siz değerli okuyucuları ile buluşmanın sevincini yaşamaktadır. Editörlüğünü yürüttüğümüz derginin uluslararası indekslere taranma başvurularından olumlu sonuçlar almaya devam ediyoruz. Dergimiz artık Index Islamicus tarafından da taranmaya başlamıştır. Bu güzel haberi siz değerli yazar ve okuyucularımızla paylaşmaktan mutluluk duyuyoruz.

Alevi-Bektaşî Kültür Enstitüsü, dergimiz dışında akademik ve kültürel faaliyetlerine 2018 yılında da devam etmektedir. 2018 yılının Mayıs ayında Dergimiz Editörlerinden Prof. Dr. Ali Yaman tarafından yayına hazırlanan “*Türk Modernleşmesinde Bir Alevi Ocakşade Dinbilimcinin Seyir Defteri*” adlı kitap Alevi-Bektaşî Kültür Enstitüsü yayınları arasında yerini almıştır. Alevi-Bektaşî Kültür Enstitüsü tarafından her yıl geleneksel olarak düzenlenen Hıdırellez etkinliğinin on ikincisi 6 Mayıs 2018 Pazar günü Köln Malberg'deki Bektaş-i Veli Vakfına ait dergahta; Almanya, Türkiye, İsviçre, Yunanistan, Bulgaristan ve Romanya'dan gelen ikibini aşkın kişinin katılımı ile coşkulu bir şekilde kutlanmıştır. Alevi-Bektaşî Kültür Enstitüsü tarafından birincisi 1998 yılında gerçekleştirilen “*Uluslararası Alevilik Bektaşilik Sempozyumunun*” ikincisi Köln Üniversitesi'nin işbirliği ile 7-8 Eylül 2018 tarihleri arasında Köln Üniversitesi'nde gerçekleştirilecektir. Sempozyum bildiri kitabının 2018 yılı içerisinde Enstitü yayını olarak yayınlanması planlanmaktadır.

Alevilik-Bektaşilik Araştırmaları Dergisi'nin bu sayısında sekiz özlü makale, bir derleme makale ve iki tanıtıma yer verilmiştir. Derginin her sayısında yeni yazarlarımızın katkı sunması bizi geleceğe yönelik umutlandırmaktadır. Editörler ve Enstitü Yönetim Kurulu üyeleri olarak lisansüstü tezlerinde Alevilik merkezli çalışmalar yapan araştırmacıların yayınlarına her sayıda yer vermeye çalışıyoruz. Bu sayıda da yüksek lisans ve doktora tezlerinde çalışma konusu olarak Aleviliği çalışan genç akademisyenlerin makalelerini sizinle paylaşmanın onurunu yaşıyoruz. Alevilik konusunda uzmanlarımızın artması akademinin ve toplumun daha sağlıklı bilgiye ulaşmasını sağlayacaktır.

Dergimizin 17. sayısının “Bolvadin'de Mukim Karabağ Aşiretinin İskânı, İktisadî ve Sosyal Tarihi” adlı ilk makalesi, İbrahim Şirin tarafından kaleme alınmıştır. Karabağ aşiretinin bir mensubu olan yazar, mensup olduğu aşiretin Afyonkarahisar Bolvadin'e yerleşinceye kadarki göç haritasını arşiv belgeleri ve sözlü tarih bağlamında ortaya

koymaktadır. Makalenin dergimiz bağlamındaki asıl önemi ise, Karabağ aşiretinin tarihsel süreçte Alevi topluluk ve siyasi oluşumlarla ilişkisidir. Yazar, aşiretin inançsal aidiyeti hususunda belgeler, mevcut literatür ve sözlü kültür üzerinden de yorumlar yapmaktadır. Karabağ aşiretinin inançsal ve geleneksel kültürel kodlarının daha iyi anlaşılabilmesi için yazar, Karabağ köylerinde uygulanmaya devam eden yağmur duası, düşmez gibi bir takım ritüel ve uygulamaların tarihi ve antropolojik kökenleri üzerine de analizler yaparak okuyuculara farklı pencereler açmaktadır. Aşiretlerin iskanı üzerine yapılacak çalışmalara İbrahim Şirin'in makalesinin örneklem olabileceği kanaatindeyiz.

İran Azad Üniversitesi'nde görev yapan Fahimeh Mokhber Dezfouli'nin çalışması olan "*Alevism-Bektashism From Seljuks To Ottomans and Safavids; A Historical Study*" adlı ikinci makalede, Aleviliğin oluşum süreci üzerine tarihi bir yaklaşım ile İran ve Türkiye'deki tarih inşaları bağlamında yorum ve analizlere yer verilmiştir.

Bu sayının üçüncü makalesi Hüseyin Türk tarafından kaleme alınan "Nusayriliğin Tarihi Kökeni ve Gelişmesi" adlı makaledir. Akademik mahfillerde son yirmi yılda Nusayrilik üzerine yapılan çalışmalar artmıştır. Hüseyin Türk de bu konuda yayınları olan akademisyenlerdendir. Yazar, bu makalesinde mevcut literatürden de yararlanarak Nusayriliğin ortaya çıkışı, gelişmesi ve farklı kollara ayrılışı ile ilgili görüşlerini bilimsel veriler ışığında ortaya koymuştur. Nusayrilik hakkında araştırma ve okuma yapanlara Türk'ün makalesinin yol gösterici olacağını düşünüyoruz.

Dergimizin dördüncü makalesi "*16 Nisan 2017 Referandum Sonuçlarına Göre Alevilerin Tercihî (Sivas İli Örneği)*" adlıdır. Haydar Gölbaşı'nın makalesi 2017 yılının son aylarında sistemimize yüklenmiştir. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nde öğretim üyesi olarak görev yapan Haydar Gölbaşı, 19 Nisan 2018 tarihinde geçirdiği kalp krizi nedeniyle Hakk'a yürümüştür. Yazarımızın en verimli yaşlarında ani bir rahatsızlıktan vefatı bizleri de derinden üzmüştür. Bu vesile ile Haydar Gölbaşı'na Hak'tan rahmet, yakınlarına sabır diliyoruz. Gölbaşı, makalesinde Sivas iline bağlı Alevi köylerinde yaşayan Alevilerin siyasi eğilimlerini, siyasi tarihimizdeki önemli değişiklikleri içeren 2017 referandumundaki tutumları üzerinden analiz etmiştir. Gölbaşı'nın çalışmasına benzer çalışmalar, inanç ve siyaset arasındaki ilişkinin anlaşılmasına imkan tanıyacaktır.

Eray Yılmaz'a ait "*II. Abdülhamit Döneminde Bektaşî Meselesi (1876-1908)*" adlı beşinci makale, son yıllarda çok tartışılan ve hakkında yayınlar yapılan Osmanlı Devleti'nin son devir padişahlarından II. Abdülhamit döneminde Bektaşîliğin varlık mücadelesini konu edinmektedir. Yazar, 19. yüzyılda II. Mahmut ile başlayan

Bektaşilik ile olan mücadelenin II. Abdülhamit döneminde Sünnî-Hanefî mezhep bakış açısı ile devam ettiğini bilgi ve belgelerle açıklamaya çalışmıştır. Bu dönemde Bektaşiliğin, Sünnî mezhebin otoritesi altında eritmeye çalışıldığını dönemin belge ve kaynaklarından yararlanarak tartışmıştır. II. Abdülhamit'in gündemden düşmediği günümüzde, çalışmanın farklı bir yönüyle dönemi tartışması bakımından dikkat çekeceğine inanıyoruz.

Bu sayının altıncı makalesi İskender Korkmaz'ın "Bir Çepni Zâkiri: Nadir Kesin ve Zâkirliği" başlıklı makalesidir. Türkiye coğrafyasında yaşayan Alevi topluluklardan boy ve inançsal aidiyet ilişkisi en tutarlı olanı Çepni Türkmenleridir. Özellikle Ege ve Karadeniz bölgesinde mukim Çepniler ile Alevilik özdeş bir tanım halini almaktadır. Ege ve Karadeniz bölgelerinde yaşayan Çepni Alevileri ile ilgili literatürde yeterli olmasa da yayın olduğunu söyleyebiliriz. Çepni Türkmenlerinin Anadolu coğrafyasına giriş kapısı olan Güneydoğu Anadolu'da yerleşik Çepni Alevileri hakkında literatür yok denecek kadar azdır. Gaziantep Yavuzeli Yukarı Kayabaşı köyünde doğan Nadir Keskin'in hayatını ve zâkirliğini konu edinen makale, Alevi zâkirlik geleneği ve Çepni Alevileri hakkında literatüre katkı sunmaktadır.

"Sarı Saltuk ile İlgili Bazı Arşiv Vesikaları" adlı yedinci makale Murat Alandağlı'ya aittir. Balkanların Türkleşmesinde ve İslamlaşmasında en önemli kolonizatör dervişlerden biri olan Sarı Saltuk ile ilgili yeni bulunmuş arşiv belgeleri makalenin odak noktasını oluşturmaktadır. Sarı Saltuk, Alevi geleneğinin sözlü belleğinde yer edinen önemli erenlerdendir. Sarı Saltuk'un menkıbevi hayatı ile ilgili bilgilere Bektaşî menakıpnamelerinde ve sözlü tarihte rastlanmaktadır. Bu kadar geniş bir coğrafyada makam mezarları olan Sarı Saltuk ile ilgili arşiv belgeleri merkezli çok sayıda verinin olduğunu söyleyemeyiz. Bu sebeple makalede sunulan belgelerin literatüre katkı sunacağını inanıyoruz.

Bu sayının son özlü makalesi Serkan Erduğan'ın "*Bektaşî Tekkelerinin Kapatılması ve Hamdullah Efendi*" adlı makalesidir. Makalede II. Mahmut döneminde Yeniçeri Ocağı'nın kapatılması ile birlikte Bektaşî tekkelerinin de kapatılması ile yaşanan buhranlı dönem Hacı Bektaş Postnişini olan Hamdullah Efendi'nin hayatı ve edebi yaratmalar üzerinden incelenmiştir.

Bu sayıda Derlemeler kısmında yer alan tek makale Ahmet Küçükalfa'nın "Hatâyiler: Etimoloji, Tarih, Kültür" adlı çalışmasıdır. Alaylı bir araştırmacı olan Küçükalfa, Hatayî isminin etimolojik kökenlerini araştırmış. Etimolojik kökenlerdeki kelime ve eklerden yola çıkarak yerleşim birimleri, tarihsel şahsiyetler ve

zaman zaman siyasi olaylarla bağlantılara da girerek Hatayî kelimesinin izinde mevcut literatür, minyatürler, tarihi yapılar ve bulguları takip edip, yaptığı yolculuğu bizimle paylaşmaktadır. Görsellerle de desteklenen makale konu üzerine çalışanlara farklı bakış açıları sunmaktadır.

Bu sayımızda biri sempozyum diğeri kitap olmak üzere iki tanıtım yazısı bulunmaktadır. Arslan Kılıç tarafından Almanca olarak hazırlanan kitap tanıtımı Ali Yaman'ın hazırladığı ve Alevi Bektaşî Kültür Enstitüsü'nün yayını olarak 2018 yılında yayımlanan "*Türk Modernleşmesinde Bir Alevi Ocakzade Dinbilimcinin Seyir Defteri*" adlı kitabı konu edinmektedir. Mehmet Yaman Hıdır Abdal Ocağı'na mensup bir Dede ve Din Kültürü öğretmenidir. Bu kitap Mehmet Yaman'ın doğduğu köy olan Erzincan ili Kemaliye İlçesine bağlı Ocak köyünde başlayan ve İstanbul'da İmam Hatip Ortaokulu ve sonrasında Yüksek İslam Enstitüsü'ndeki öğrenimi ve öğretmenlik yıllarında yaşadığı sıkıntıları ve Alevilik yolundaki hizmetlerini konu edinmektedir. Mehmet Yaman örnekleminde bir Alevi çocuğunun dinbilimci olmak için eğitim almasının zorlukları ve aldığı eğitime rağmen Alevi olarak Din Kültürü öğretmeni olarak kabulde yaşadığı sıkıntıları Türkiye gerçeği olarak Mehmet Yaman'ın hayat hikayesini konu eden bu eserde görmek mümkündür.

Derginin son tanıtım yazısı Ali Yaman'ın kaleme aldığı "Ruhr-Universität Bochum Traditional and New Alevi Institutions 25-26 January 2018, CERES Conference Bochum" Bochum'da gerçekleştirilen Alevilik konulu sempozyumda sunulan bildirileri konu edinmektedir.

Editörlüğünü üstlendiğimiz dergimiz Alevi Bektaşî Kültür Enstitüsü ve birçok kişinin katkılarıyla sizlerle buluşmaktadır. Öncelikli olarak değerli araştırmalarını bizimle paylaşan yazarlarımıza, hakemlerimize, kıymetli okuyucularımıza, Derginin her sayısında mutfakta görev alan Yabancı Dil Editörlerimize, Editör Yardımcıları, Yayın Kurulu Üyeleri ve Teknik Yardımcılarımıza teşekkürlerimizi arz ediyoruz. 18. sayımızda yeniden bir arada olmak temennisiyle.

Editörler

Prof. Dr. Ali YAMAN

Yrd. Doç. Dr. Mehmet ERSAL

